

Dannebrogsviden – Er det rigtigt, at Dannebrog ikke har noget med Danmark at gøre?

Det nationale videncenter om Dannebrog ved flagkonsulent i Danmarks-Samfundet Søren Cruys-Bagger oktober 2013

Ja, det er rigtigt. Dannebrog og Danmark har længe været forbundet i den folkelige bevidsthed. Det er ganske naturligt. Men faktisk har de to navne ikke samme oprindelse.

Om Dannebrog jeg ved

Dannebrog er navnet på det gamle rigsbanner, der ifølge sagnet faldt ned fra himlen i slaget ved Lyndanis 1219.

Betydningen af det første led i Dannebrog (danne-) synes at være den samme som i andre kendte sammensætninger eksempelvis Danevirke eller danefæ der skal forstås som "dan(sk)ernes". Den traditionelle udlægning af ordet vil være "*danernes fane*", hvilket må anses for ganske sprogligt fornuftigt, når forstavelsen "danne-" er beslægtet med folkeslaget danerne.

Det andet led i Dannebrog (-brog) er betegnelsen for et tøjstykke. Men ordet kan også betyde klæde eller dug, så det er usikkert om Dannebrog fra begyndelsen oprindeligt har betydet rød- og hvidmønstret eller blot rødfarvet dug.

En anden mulighed er at ordet er beslægtet med "dan". "Dan" er det frisiske ord for "rød(farvet)". I ældre dansk fandtes det som et tillægsord med betydningen rødbroget, rød- og hvidmønstret. "Dannebroget" betyder derfor "rødt med hvide prikker" eller "rødbroget". Denne teori anses for at være den mest sandsynlige oprindelse af ordet Dannebrog.

En tredje mulighed er at flaget nedstammer fra den tysk-romerske røde kejserfane. Når kejseren skulle på korstog satte han et hvidt kors på den røde fane.

Om Danmark jeg ved

Danerne og Danmark som et samlet kongerige, har været meget diskuteret. Danerne var både indbyggerne og grundlæggerne af Dania – det senere Danmark. Navnet Daner optræder ret hyppigt i de skriftlige kilder fra omkring 500-tallet. Historikere har gennem årene forsøgt at finde ud af navnet Danmark og ordets oprindelse. Striden og debatten handler først og fremmest om hvorvidt forstavelsen "Dan-" skal henvise til danerne eller skal henvise til kong Dan.

Desuden refereres der mange steder i Europa til ordet 'daner' både hos græske og romerske historikere samt fra historiske kilder i middelalderen.

På oldnordisk blev danerfolket kaldt for "danir" som betyder "fladlandsbeboere".

Endelsen "-mark" blev på oldhøjtysk brugt i betydningen "grænseland". Ordet Danmark kan derfor have betydet "fladlandsbeboernes grænseland" og var muligvis afgrænset til skovene i Slesvig, det vil sige danernes grænseland til tyskerne mod syd.

Ordet "Danmark" nævnes første gang på Den lille Jellingesten fra omkring år 985. Men Danmark (*Denamarc*) nævnes imidlertid allerede omkring år 890 af nordmanden Ottar i den angelsaksiske krønike Orosius.

Danmarkshistorien fortæller os, at Dannebrog ikke har noget med Danmark at gøre.